

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Προκλήσεις και Προοπτικές στην οικονομία στη «μεταμνημονιακή» περίοδο

Άγγελος Τσακανίκας,
Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ,
Διευθυντής Εργαστηρίου Βιομηχανικής και Ενεργειακής Οικονομίας
Επιστημονικός Σύμβουλος ΙΟΒΕ

Δράμα, 5/10/2019

Παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας

- Μεταμνημονιακή εποχή: ισχυρές δεσμεύσεις, δημοσιονομική ισορροπία, μεταρρυθμίσεις
- Περιορισμένοι διαθέσιμοι δημόσιοι πόροι: ανάγκη αφενός για «έξυπνη» εξειδίκευσή τους, αφετέρου για μόχλευση ιδιωτικών πόρων σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος
- Καθοριστικός ο ρόλος των επιχειρήσεων: Ανάγκη για παραγωγικές επενδύσεις και όχι απλώς μετοχικές τοποθετήσεις
 - Επενδύσεις στη μεταποίηση που έχουν ισχυρό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα, ιδιαίτερα σε θέσεις εργασίας

Στόχος: Βελτίωση διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας και όχι απλώς ανταγωνιστικότητας «κόστους»

- Αδιέξοδη η έμφαση στο χαμηλό εργατικό κόστος, στη φθηνή (παράνομη;) εργασία, σε περιβαλλοντικές εκπτώσεις ή απλώς σε πυροσβεστικές παρεμβάσεις τύπου voucher

Σημασία καινοτομίας και εξωστρέφειας στην οικονομική επίδοση

Πλήθος εμπειρικών ερευνών τεκμηριώνουν:

- Ότι το μέγεθος των επιχειρήσεων είναι καθοριστικό στην καινοτομική επίδοση, στις εξαγωγές, στις επενδύσεις, στην αντοχή στην οικονομική κρίση, κτλ
- Η καινοτομία στηρίζει τις εξαγωγές.
- Όμως βασική προϋπόθεση για καινοτομία :
 - Αυξημένες τεχνολογικές ικανότητες
 - Ικανό προσωπικό που αναλαμβάνει πρωτοβουλίες και ρίσκο, με θεσμοθετημένες διαδικασίες ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού
 - Συνεργασίες με φορείς έρευνας, συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα
- Το κατάλληλα εκπαιδευμένο προσωπικό έχει άμεση σχέση με θετικές επιδόσεις στο πλήρες φάσμα λειτουργιών των επιχειρήσεων
 - Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό - προγράμματα εκπαίδευσης

Συνεπώς: το ανθρώπινο κεφάλαιο μετράει (εκπαίδευση, δεξιότητες) ειδικά εντός της κρίσης

Θετικό το ισοζύγιο απασχόλησης σε αρκετούς κλάδους της οικονομίας

ΕΡ. Σε σύγκριση με ένα έτος πριν, ο αριθμός του ανθρώπινου δυναμικού της επιχείρησης ...;

	Έχει παραμείνει ο ίδιος	Έχει αυξηθεί	Έχει μειωθεί	+/-	Σταθμισμένο ισοζύγιο*
Αγροδιατροφή	35,8%	51,5%	12,7%	38,8	40,8
Δομικά υλικά	42,8%	44,4%	12,8%	31,6	37,7
Ενέργεια	31,7%	60,0%	8,3%	51,7	59,0
Μεταφορές (Logistics)	38,8%	54,1%	7,1%	47,0	46,9
Υγεία	39,9%	53,0%	7,1%	45,9	48,0
Ψηφιακή οικονομία	27,6%	52,9%	19,5%	33,4	39,5
Σύνολο (N=829)	37,4%	51,3%	11,3%	40,0	43,4

* Αποτελέσματα σταθμισμένα με βάση την απασχόληση, σε τέσσερις κατηγορίες απασχολούμενων 1: έως 30 άτομα, 2:31-49, 3:50-249 και 4: Πάνω από 250 άτομα

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018)

Πρόβλημα στην σχέση προσφοράς και ζήτησης εργασίας

% επιχειρήσεων που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση υποψηφίων για εργασία

	% επιχειρήσεων
Πρωτογενής τομέας	28%
Μεταποίηση	29%
Κατασκευές	20%
Εμπόριο	24%
Ξενοδοχεία- Εστιατόρια	34%
Πληροφορική	50%
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	36%
Σύνολο	27%

	% επιχειρήσεων
Μακεδονία & Θράκη	32%
Αττική	19%
Βόρειο / Νότιο Αιγαίο	35%
Δυτική Ελλάδα	23%
Ήπειρος	30%
Θεσσαλία - Στερεά	33%
Ιόνια Νησιά	46%
Κρήτη	30%
Πελοπόννησος	35%
Σύνολο	27%

	% επιχειρήσεων
1-10 άτομα	21%
11-49 άτομα	29%
50-249 άτομα	29%
> 250 άτομα	24%
Σύνολο	27%

Το πρόβλημα παραμένει: αρκετές δυσκολίες στην κάλυψη κενών θέσεων

Ποσοστό θετικών απαντήσεων	Υπάρχουν κενές θέσεις αυτή τη στιγμή; (N=824)	Συνολικός αριθμός κενών θέσεων (N=302)
Αγροδιατροφή	31,7%	335
Δομικά υλικά	34,8%	313
Ενέργεια	47,5%	284
Μεταφορές (Logistics)	35,1%	987
Υγεία	38,7%	348
Ψηφιακή οικονομία	55,2%	406
Σύνολο	37,8%	2.673

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018))

- Το 35,6% των επιχειρήσεων αντιμετωπίζει γενικά δυσκολίες κάλυψης των κενών θέσεων εργασίας;

Τεχνικοί και επιστημονικό προσωπικό τα επαγγέλματα με τη μεγαλύτερη δυσκολία κάλυψης των κενών θέσεων

ΕΡ. Ποιες από τις κατηγορίες επαγγελμάτων αφορούν οι κενές θέσεις εργασίας;

	Αγροδιατροφή	Δομικά υλικά	Ενέργεια	Μεταφορές (Logistics)	Υγεία	Ψηφιακή οικονομία	Σύνολο
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	19,7%	4,6%	18,5%	18,2%	16,9%	2,1%	13,0%
Επιστημονικό δυναμικό (μηχανικοί, χημικοί, νομικοί, κλπ)	28,2%	40,0%	51,9%	30,3%	47,7%	59,6%	41,9%
Τεχνικοί	26,8%	38,5%	25,9%	21,2%	21,5%	34,0%	26,3%
Υπάλληλοι γραφείου	9,9%	21,5%	22,2%	30,3%	27,7%	29,8%	19,8%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	21,1%	16,9%	18,5%	15,2%	38,5%	21,3%	18,2%
Ειδικευμένοι τεχνίτες	12,7%	35,4%	37,0%	12,1%	12,3%	2,1%	14,6%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού, συναρμολογητές	19,7%	36,9%	11,1%	9,1%	13,8%	0,0%	10,7%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	39,4%	29,2%	14,8%	27,3%	12,3%	0,0%	17,5%

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018))

Τα ποσοστά δεν αθροίζουν στο 100% λόγω του ότι ήταν δυνατή η επιλογή πολλαπλών απαντήσεων

Έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων και εμπειρίας οι βασικότερες αιτίες δυσκολίας κάλυψης κενών θέσεων

ΕΡ. Ποιες είναι οι κυριότερες αιτίες (δυσκολίες κάλυψης κενών θέσεων εργασίας);

	Αγροδιατροφή	Δομικά υλικά	Ενέργεια	Μεταφορές (Logistics)	Υγεία	Ψηφιακή οικονομία	Σύνολο
Χαμηλός μισθός	12,0%	11,3%	24,1%	25,0%	27,7%	11,8%	16,8%
Έλλειψη κατάλληλων δεξιοτήτων	48,2%	72,6%	55,2%	58,3%	53,2%	55,9%	57,0%
Έλλειψη της απαιτούμενης εργασιακής εμπειρίας	34,9%	58,1%	27,6%	33,3%	55,3%	44,1%	43,7%
Έλλειψη των απαιτούμενων τυπικών προσόντων	22,9%	21,0%	20,7%	33,3%	14,9%	38,2%	23,7%
Έλλειψη προοπτικών σταδιοδρομίας	7,2%	3,2%	6,9%	8,3%	2,1%	5,9%	5,4%
Η θέση απαιτεί εργασία σε βάρδιες	16,9%	11,3%	13,8%	20,8%	10,6%	5,9%	13,3%
Απομακρυσμένη περιοχή εργασίας με ελλιπή κάλυψη δημοσίων μέσων συγκοινωνίας	33,7%	27,4%	34,5%	20,8%	19,1%	5,9%	25,4%
Έντονος ανταγωνισμός από άλλες επιχειρήσεις	9,6%	8,1%	6,9%	12,5%	12,8%	32,4%	12,5%

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018))

Αναντιστοιχίες όμως και στο υφιστάμενο προσωπικό...

% επιχειρήσεων που εντοπίζει ελλείψεις δεξιοτήτων στους υφιστάμενους εργαζόμενους

	% επιχειρήσεων
Πρωτογενής τομέας	24,2%
Μεταποίηση	27,1%
Κατασκευές	25,0%
Εμπόριο	29,5%
Ξενοδοχεία- Εστιατόρια	39,7%
Πληροφορική	34,0%
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	39,7%
Σύνολο	29,7%

	% επιχειρήσεων
1-10 άτομα	26,0%
11-49 άτομα	29,8%
50-249 άτομα	30,8%
>250 άτομα	31,0%
Σύνολο	29,7%

Πηγή: Έρευνα στις 2000 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας, IOBE – ΕΒΕΟ/ΕΜΠ για λογαριασμό του ΣΕΒ (2013)

	Ποσοστό θετικών απαντήσεων
Αγροδιατροφή	52,0%
Δομικά υλικά	44,9%
Ενέργεια	45,0%
Μεταφορές (Logistics)	50,0%
Υγεία	44,3%
Ψηφιακή οικονομία	34,5%
Σύνολο (N=822)	46,2%

Σημαντικότερος λόγος που δημιουργεί νέες ανάγκες σε γνώσεις και δεξιότητες:
Εισαγωγή νέων τεχνολογιών (σε όλους τους κλάδους)

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018)

Κατηγορίες επαγγελματιών που παρουσιάζουν ελλείψεις γνώσεων και δεξιοτήτων

ΕΡ. Ποιες από τις κατηγορίες επαγγελματιών παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες ελλείψεις

	Αγροδιατροφή	Δομικά υλικά	Ενέργεια	Μεταφορές (Logistics)	Υγεία	Ψηφιακή οικονομία	Σύνολο (N=379)
Ανώτερα διευθυντικά και διοικητικά στελέχη	11,9%	10,8%	3,8%	16,7%	20,3%	26,7%	14,5%
Επιστημονικό δυναμικό (μηχανικοί, χημικοί, νομικοί, κλπ)	16,9%	15,7%	19,2%	14,6%	25,7%	53,3%	21,1%
Τεχνικοί	25,4%	30,1%	34,6%	8,3%	12,2%	30,0%	22,7%
Υπάλληλοι γραφείου	17,8%	33,7%	30,8%	39,6%	43,2%	23,3%	30,3%
Απασχολούμενοι στην παροχή υπηρεσιών και πωλητές	20,3%	8,4%	23,1%	16,7%	31,1%	30,0%	20,3%
Ειδικευμένοι τεχνίτες	22,0%	37,3%	23,1%	14,6%	5,4%	3,3%	19,8%
Χειριστές βιομηχανικών εγκαταστάσεων, μηχανημάτων και εξοπλισμού και συναρμολογητές (μονταδόροι)	20,3%	28,9%	15,4%	12,5%	9,5%	0,0%	17,2%
Ανειδίκευτοι εργάτες, χειρώνακτες και μικροεπαγγελματίες	33,1%	12,0%	15,4%	22,9%	13,5%	0,0%	19,5%

Πηγή: (2018) Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ)

Και πώς λύνουν οι επιχειρήσεις το πρόβλημα: Πολιτικές ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού

Ποσοστό θετικών απαντήσεων	Διαθέτετε...			Παρέχει κατάρτιση στους εργαζομένο υς της;	Τους τελευταίους 12 μήνες, οργανώσατε ή χρηματοδοτήσατε προγράμματα κατάρτισης προσωπικού
	θεσμοθετημένες διαδικασίες αξιολόγησης και ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού;	Πολιτική σύνδεσης αμοιβών - παραγωγικότ ητας	Προϋπολογισ μό εκπαίδευσης ;		
Αγροδιατροφή	55.1%	53.7%	51,5%	83,0%	72,1%
Δομικά υλικά	54.6%	55.6%	46,8%	78,6%	64,4%
Ενέργεια	60.7%	54.1%	54,1%	73,8%	86,7%
Μεταφορές (Logistics)	60.4%	52.6%	57,7%	79,6%	77,9%
Υγεία	71.6%	54.8%	60,7%	88,8%	82,9%
Ψηφιακή οικονομία	66.7%	58.8%	62,8%	94,3%	78,0%
Σύνολο	60.6% (N=825)	54.8% (N2=823)	54,4% (N3=827)	83,3% (N3=831)	75,1% (N3=831)

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
(Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018))

Η επανακατάρτιση βασικό εργαλείο αντιμετώπισης των αλλαγών λόγω αυτοματοποίησης

ΕΡ. Πως σκοπεύετε να διαχειριστείτε πιθανές ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΕΣ αλλαγές αντικειμένου απασχόλησης του προσωπικού σας λόγω αυτοματοποίησης / ψηφιοποίησης;

	Κυρίως με επανακατάρτιση και εσωτερική μετακίνηση	Κυρίως με μετακίνηση σε θέσεις που απαιτούν λιγότερα προσόντα	Κυρίως με υποστήριξη για εύρεση απασχόλησης εκτός επιχείρησης (outplacement)	Κυρίως με απολύσεις
Αγροδιατροφή	82,4%	12,1%	3,0%	2,5%
Δομικά υλικά	77,7%	12,1%	5,1%	5,1%
Ενέργεια	77,3%	13,6%	4,5%	4,5%
Μεταφορές (Logistics)	85,7%	4,3%	5,7%	4,3%
Υγεία	91,3%	5,1%	2,2%	1,4%
Ψηφιακή οικονομία	84,4%	6,5%	5,2%	3,9%
Σύνολο (N=685)	83,4%	9,3%	3,9%	3,4%

Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018))

Οι επιχειρήσεις δεν βλέπουν να επηρεάζονται ήδη από τις νέες τεχνολογίες

ΕΡ. Πότε εκτιμάτε ότι θα αρχίσει να επηρεάζεται η επιχείρησή σας, από τον ψηφιακό μετασχηματισμό που επιφέρουν οι νέες τεχνολογίες της λεγόμενης 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης;

	Επηρεάζεται ήδη	Μέσα στα επόμενα 3 χρόνια	Σε διάστημα μεγαλύτερο των 3 ετών	Δεν θα επηρεαστεί
Αγροδιατροφή	13,9%	23,8%	38,6%	23,8%
Δομικά υλικά	14,5%	23,0%	35,2%	27,3%
Ενέργεια	28,3%	22,6%	34,0%	15,1%
Μεταφορές (Logistics)	22,9%	16,9%	36,1%	24,1%
Υγεία	20,7%	26,7%	30,0%	22,7%
Ψηφιακή οικονομία	52,4%	18,3%	11,0%	18,3%
Σύνολο (N=735)	21,8%	22,7%	32,4%	23,1%

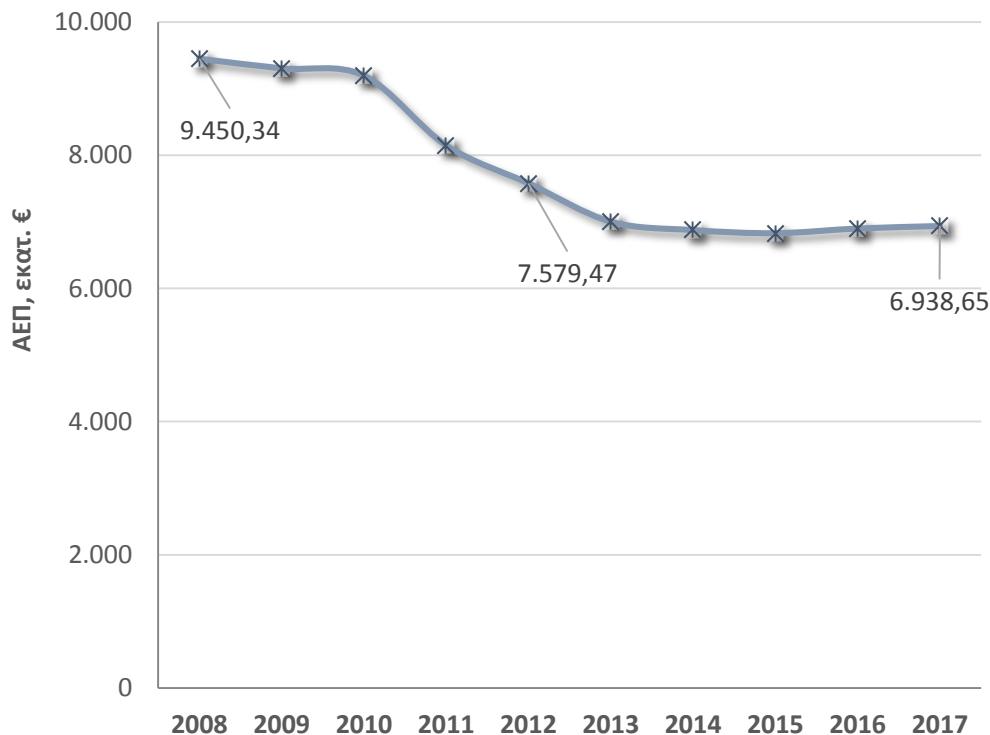
Πηγή: Ποσοτικές Έρευνες σε Βιομηχανικές Επιχειρήσεις επί Θεμάτων ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού (Έρευνα IOBE-Public Issue για λογαριασμό του ΣΕΒ (2018))

Η τοπική εικόνα

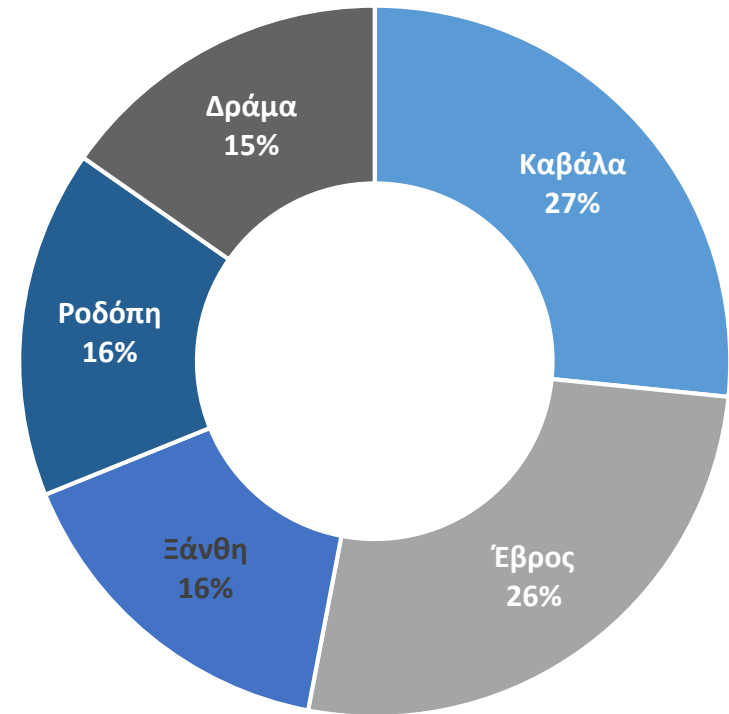
Διαχρονική πτώση του ΑΕΠ – σταθεροποίηση, αλλά χωρίς σημάδια ανάκαμψης

- ΠΑΜ-Θ: η πιο φτωχή της Ελλάδας με κριτήριο το κατά κεφαλήν ΑΕΠ στα μόλις 11432 ευρώ (2016).
- Στασιμότητα παρά ανάκαμψη (6,8-6,9 δισεκ..)

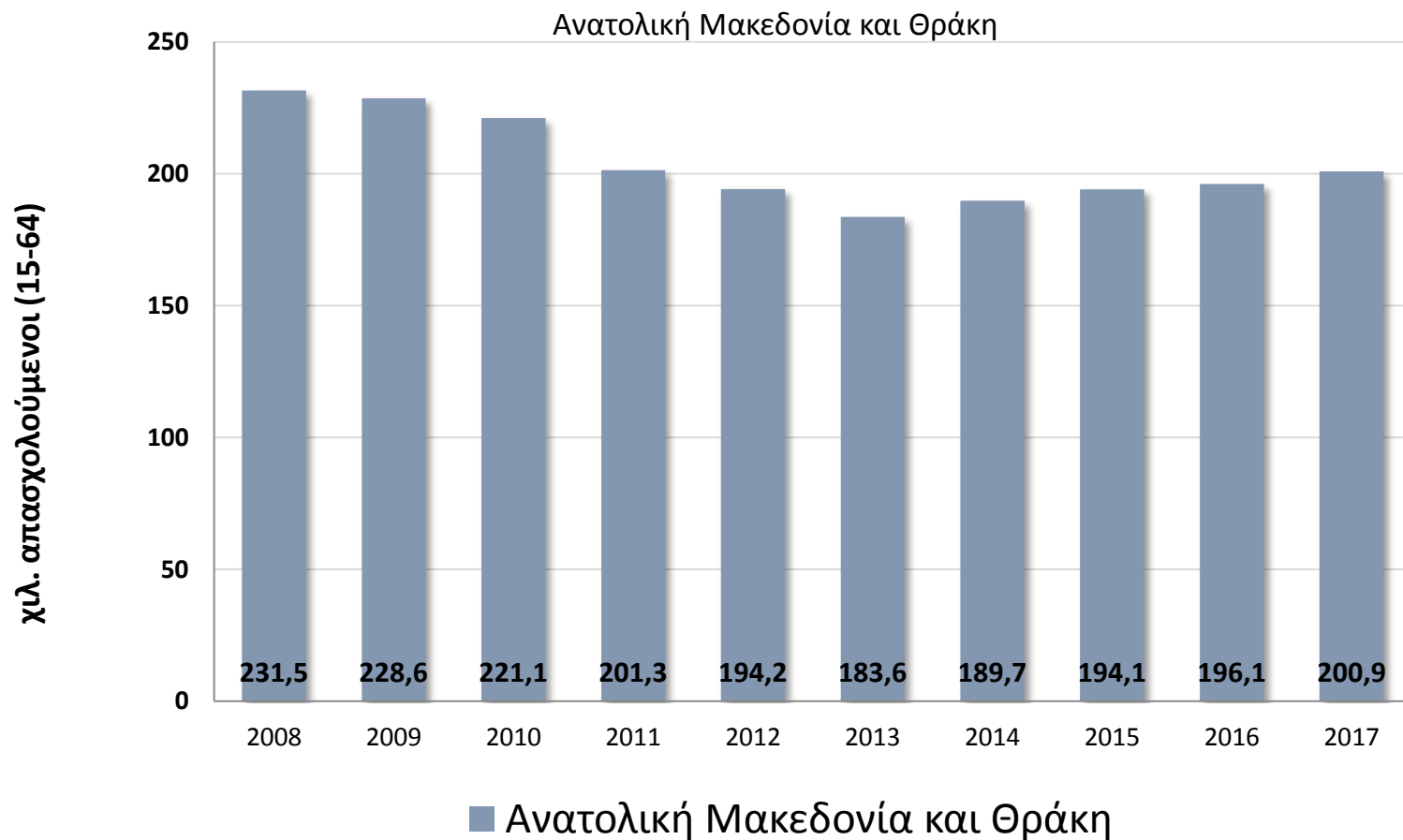
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη

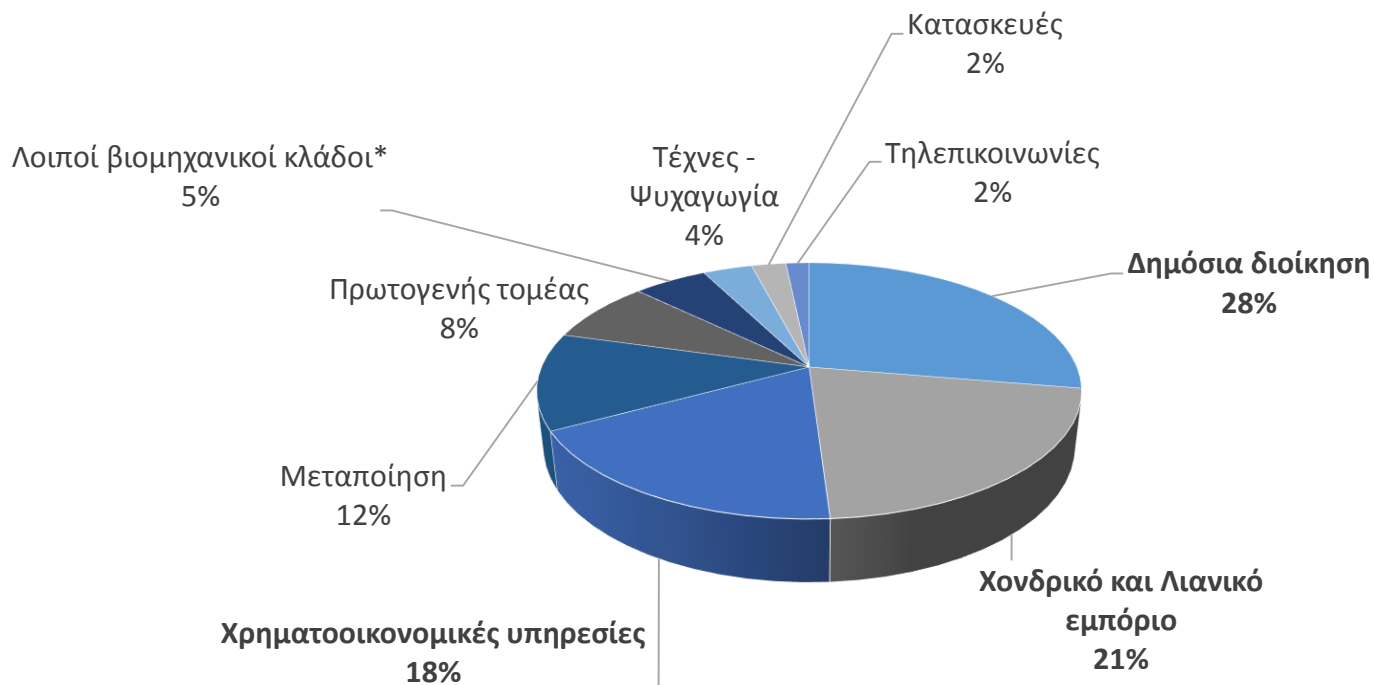
Συμβολή νομών στο ΑΕΠ

Σε πτώση η απασχόληση, αλλά μικρή ανάκαμψη τα τελευταία χρόνια

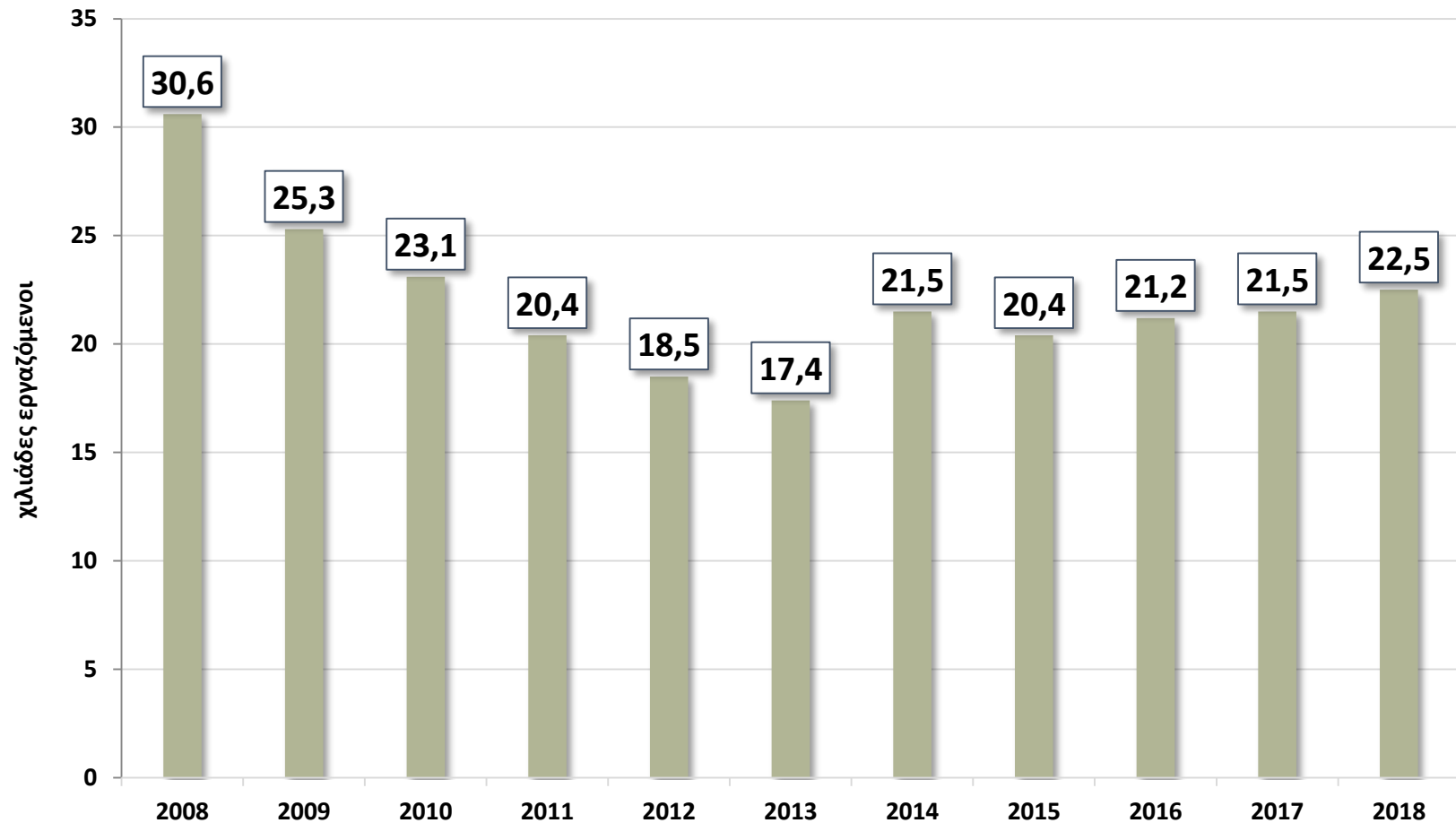

Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία, 2016

- Το 26% δουλεύει στο Χονδρικό και Λιανικό Εμπόριο και ένα 25% ακόμα στη Δημόσια Διοίκηση
- Το 24% στον πρωτογενή τομέα
- Το 11% στη μεταποίηση

Απασχόληση στη Βιομηχανία

1. Τρόφιμα
2. Μεταλλικά Προϊόντα
3. Μη μεταλλικά ορυκτά

Το 1/3 των πωλήσεων γίνεται στην ίδια περιφέρεια

- **34.4%** πωλήσεις στην **ίδια** περιφέρεια (33.5% αγορές)
- **37.7%** πωλήσεις σε **άλλες** περιφέρειες (32.7% αγορές)
- **28.5%** πωλήσεις στο **εξωτερικό** (**33.8%** αγορές)

- ~ **18%** σε **μεγάλες επιχειρήσεις** (στην *ίδια περ.*)
- ~ **68%** σε **MME** (στην *ίδια περ.*)

Εισαγωγή Καινοτομιών την τελευταία διετία (2017-2019)

	ΑΝ. Μακ – Θρ.	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ
	ΝΑΙ	ΝΑΙ
Εισαγωγή νέων ή σημαντικά βελτιωμένων προϊόντων	28.4%	47.9%
Εισαγωγή καινοτομιών που αφορούν σε παραγωγικές διαδικασίες ή διεργασίες	23.9%	30.6%
Εισαγωγή καινοτομιών που αφορούν οργάνωση, εμπορία, μάρκετινγκ	25.4%	26.9%
Εισαγωγή καινοτομιών που αφορούν συσκευασκία / αισθητικές βελτιώσεις	56.3%	65,2%
Συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις / οργανισμούς στο πλαίσιο καινοτομικών δραστηριοτήτων	20.9%	33.4%
Υπαρξη τμήματος E&A μέσα στην επιχείρηση	13.4%	27.1%

- Κυρίως νέα για την επιχείρηση
- Σημαντικός ο ρόλος των προμηθευτών εξοπλισμού

4η Βιομηχανική Επανάσταση – Ετοιμότητα

Συμμετοχή / παρακολούθηση στην 4^η Β.Ε.

	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓ.	ΑΝ. Μακ – Θρ.
Δεν είναι ενημερωμένη	34%	36.9%
Είναι ενημερωμένη - δεν την ενδιαφέρει / δεν σκοπεύει να συμμετάσχει	9.8%	10.8
Είναι ενημερωμένη - σκοπεύει να συμμετάσχει - δεν έχει διαμορφώσει σχέδιο	36.2%	36.9%
Έχει διαμορφώσει σχέδιο - δεν έχει προχωρήσει σε σχετικές επενδύσεις	4.5%	6.2%
Αξιοποιεί ήδη τεχνολογίες 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης με σημαντικό όφελος	12.3%	9.2%

Εμπόδια για ισχυρότερη συμμετοχή στην 4 ^η ΒΕ	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓ.	ΑΝ. Μακ – Θρ.
Έλλειψη χρηματοδότησης απαραίτητων επενδύσεων	3.37	3.46
Έλλειψη δεξιοτήτων ανθρώπινου δυναμικού	2.79	3.07
Πρόβλημα συμβατότητας-διαλειτουργικότητας μεταξύ των συστημάτων	2.66	2.94
Έλλειψη κουλτούρας για αλλαγή μέσα στην επιχείρηση	2.61	2.85

Επίπεδο Υποδομών - Υπηρεσιών

Αξιολόγηση της σχέσης ποιότητας κόστους υποδομών/υπηρεσιών

<i>1: καθόλου ικανοποιητικό...5 Πολύ Ικανοποιητικό</i>	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓ.	ΑΝ. Μακ – Θρ.
Διασύνδεση τοπικού δικτύου με οδικούς άξονες ή κεντρικό οδικό δίκτυο	3.70	3.35
Διασύνδεση με σιδηροδρομικό δίκτυο/σταθμό μεταφόρτωσης	4.57	1.89
Ακτοπλοϊκές διασυνδέσεις	4.50	2.32
Ηλεκτρική ενέργεια/Φυσικό αέριο	3.39	2.90
Τηλεπικοινωνίες/Ευρυζωνικότητα	3.31	2.92
Διαχείριση βιομηχανικών αποβλήτων	4.44	3.07
Δίκτυο ύδρευσης/ αποχέτευσης/ ομβρίων υδάτων	3.74	3.46
Εκπαίδευση /Ερευνα	3.97	2.33
Υπηρεσίες υποστήριξης, χρηματοδότησης, clustering, εξαγωγών, τοποθέτησης ανθρώπινου δυναμικού	3.48	2.34

Παράγοντες που ευνοούν την παραμονή στην περιοχή

<i>1: καθόλου...5 Σε μεγάλο βαθμό</i>	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓ.	ΑΝ. Μακ – Θρ.
Οι υπηρεσίες από Δημόσιους φορείς και τοπική αυτοδιοίκηση	2.66	2.44
Ειδικά επενδυτικά / αναπτυξιακά κίνητρα για την περιοχή	2.43	2.42
Το επίπεδο των φορέων ανάπτυξης	2.30	2.03
Επιχειρηματικοί φορείς	2.57	2.74
Διαθεσιμότητα ανθρώπινου δυναμικού	3.02	2.85
Ζήτηση από τοπική αγορά	2.81	2.87

Παράγοντες που δυσχεραίνουν το διεθνές εμπόριο

<i>1: καθόλου...5 Σε μεγάλο βαθμό</i>	ΣΥΝΟΛΟ ΔΕΙΓ.	ΑΝ. Μακ – Θρ.
Το επίπεδο των μεταφορικών υποδομών	2.40	2.81
Οι Ελληνικές Τελωνειακές Αρχές	2.25	2.41
Οι Τελωνειακές Αρχές εξωτερικού	2.00	2.21
Οι πολιτισμικές διαφορές και τα θέματα κατανόησης γλώσσας	1.73	1.77
Το κόστος ασφάλισης εισαγωγών / εξαγωγών	2.20	2.40
Τα θέματα πληρωμών/πιστώσεων στο εξωτερικό	2.44	2.55
Η υποστήριξη από ελληνικές αρχές στο εξωτερικό	2.25	2.45

Συμπερασματικά...πάσχουν σε καινοτομία

Οι επιχειρήσεις της Αν. Μακεδονίας – Θράκης σχέση με το σύνολο του δείγματος...

Υστερούν:

- Στην καινοτομία προϊόντος και διεργασίας
- Στη χρήση προηγμένων λύσεων ελέγχου/παρακολούθησης παραγωγής και ποιοτικού ελέγχου
- Στη συνεργασία τους με άλλες επιχειρήσεις στο πλαίσιο γενικότερων καινοτομικών δραστηριοτήτων

Διακρίνονται:

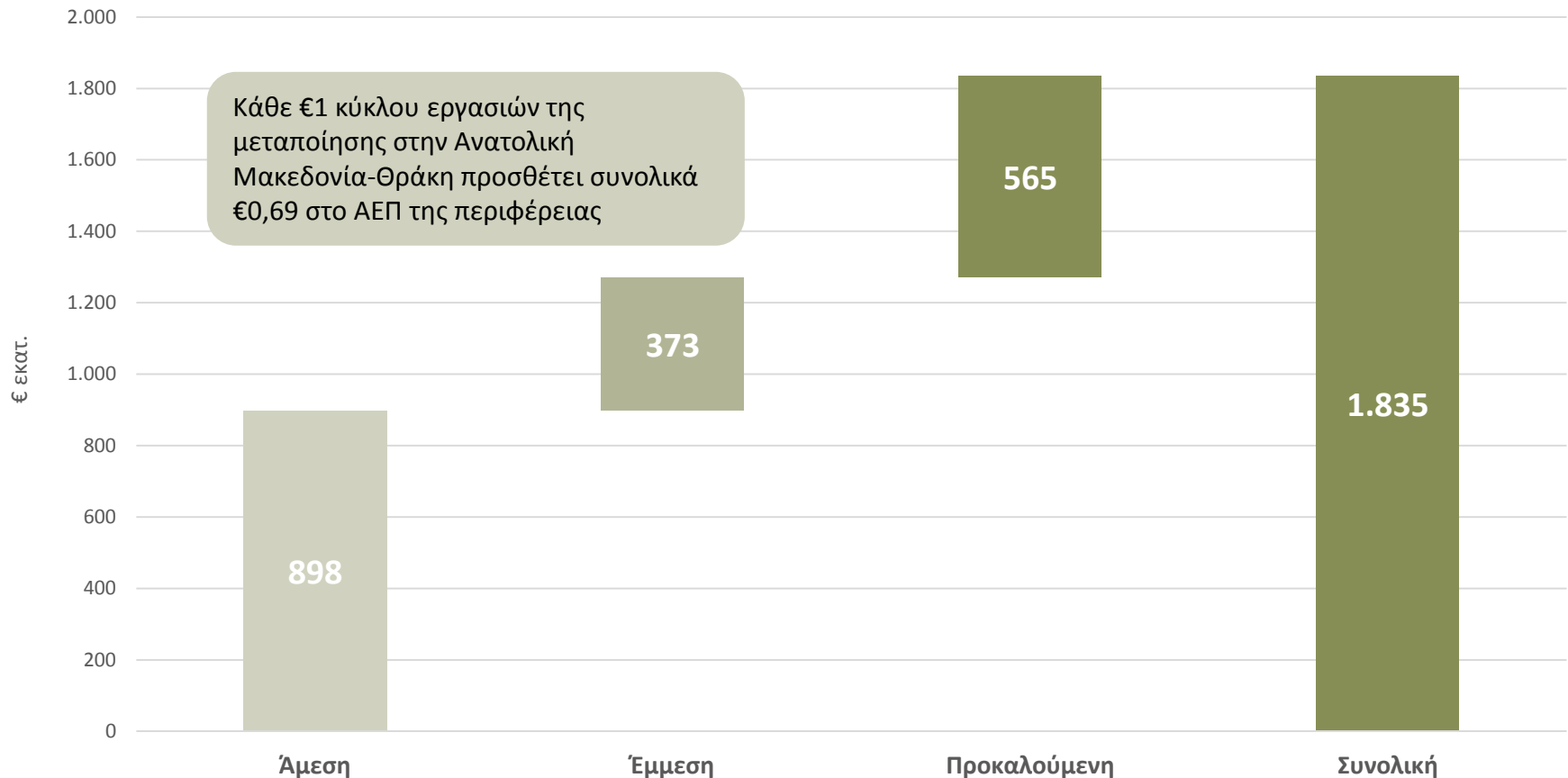
- Για τις επενδύσεις τους (Υψηλότερη μέση δαπάνη για επενδύσεις σε σχέση με το σύνολο του δείγματος)
- Για την εξωστρέφεια τους καθώς πραγματοποιούν περισσότερες πωλήσεις σε άλλες περιφέρειες (34% έναντι 40%) και λιγότερες στην ίδια σε σχέση με το σύνολο του δείγματος

Νησίδες καινοτομίας με πολύ χαλαρές σχέσεις με το τοπικό οικοσύστημα

Συνολική επίδραση μεταποίησης στο ΑΕΠ της Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης: €1,84 δισεκ.

Ανάλυση με πολύ-περιφερειακό υπόδειγμα Εισροών-Εκροών του ΙΟΒΕ με μέθοδο Leontief

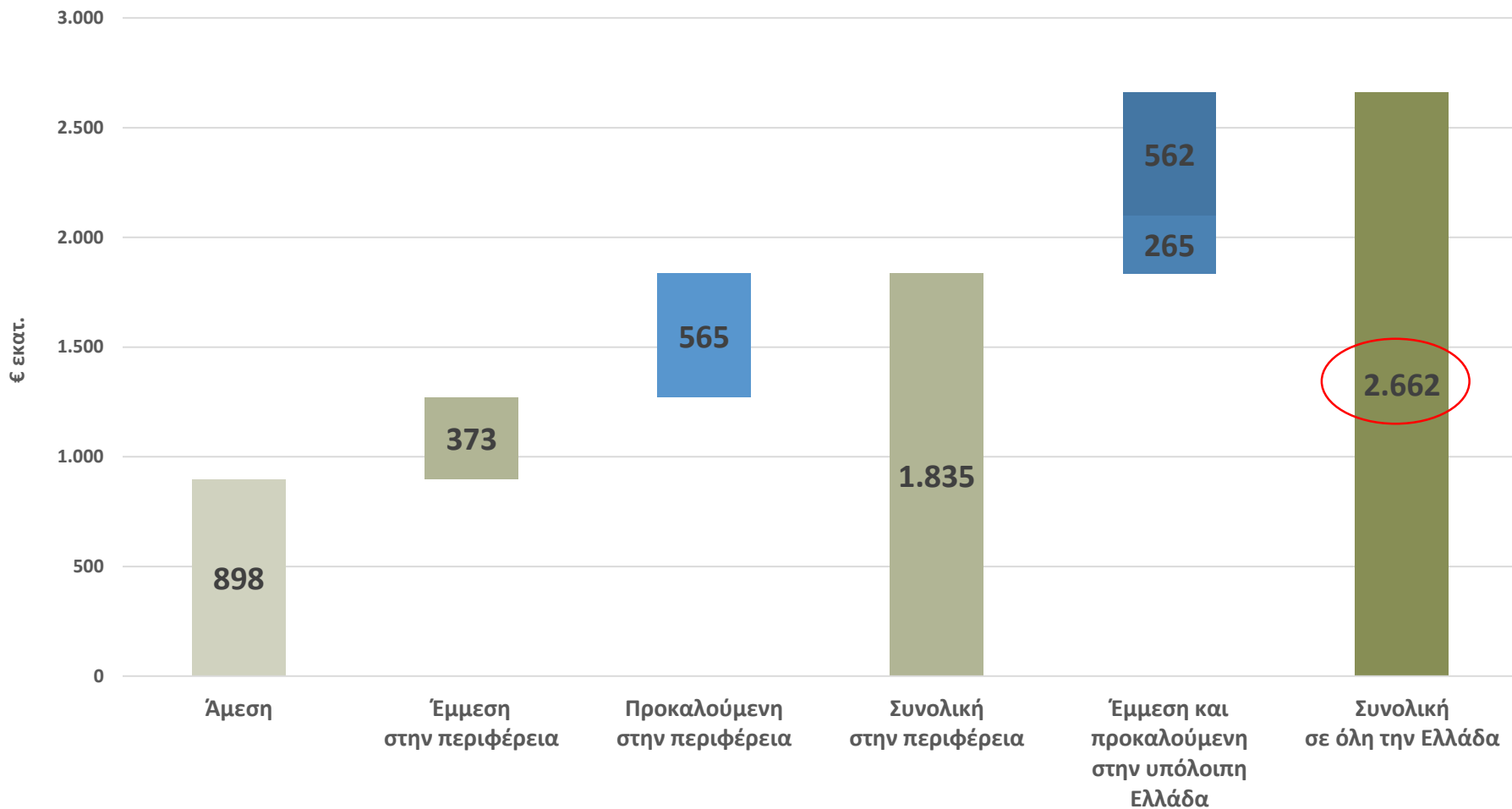
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη
Επίδραση στην παραγωγή προϊόντος (ΑΕΠ)

Στη μεταποίηση οφείλεται το 26% του ΑΕΠ που παράγεται στην Ανατ. Μακεδονία-Θράκη

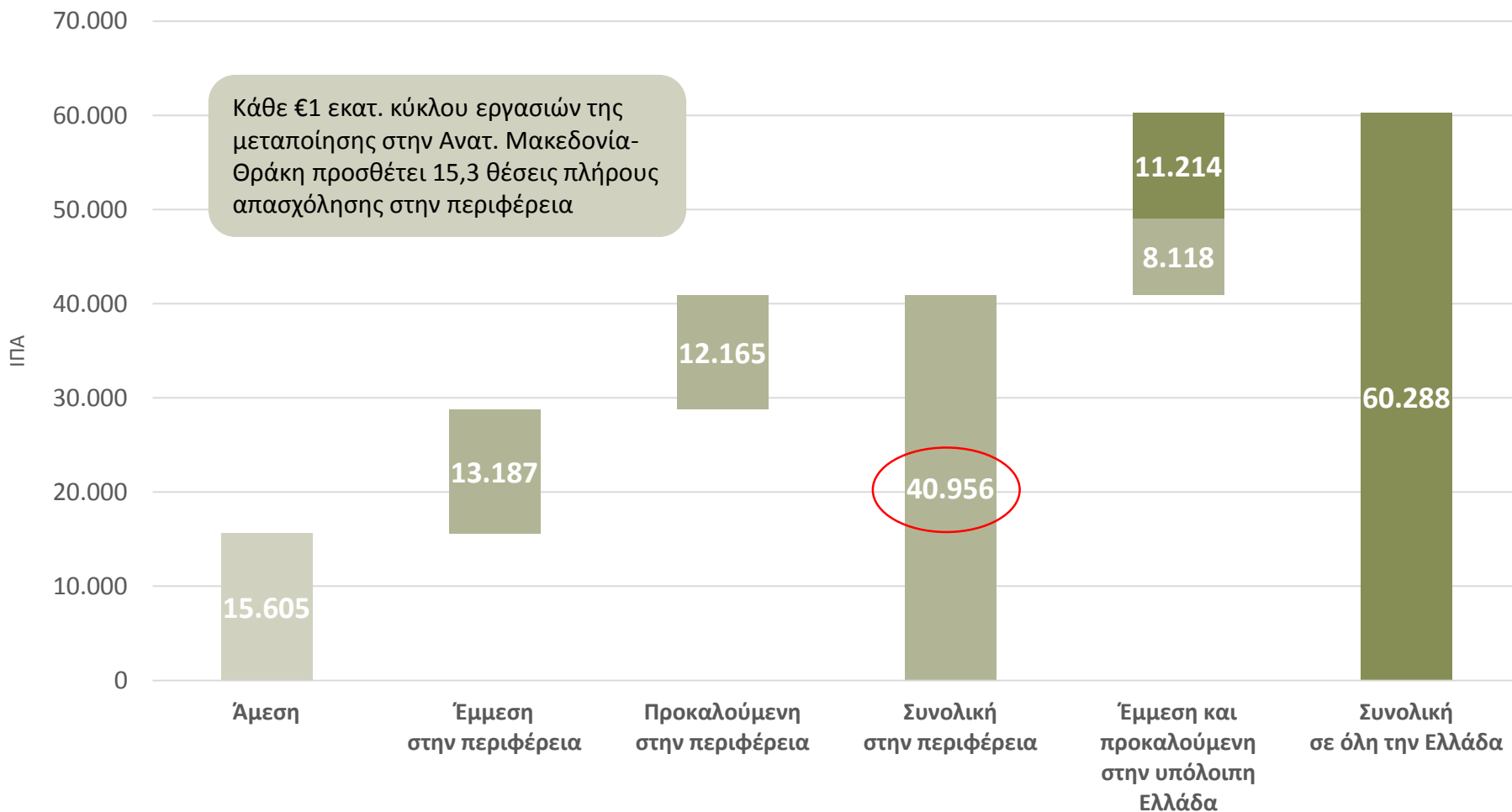
Το αποτύπωμα της βιομηχανικής δραστηριότητας της Ανατ. Μακεδονίας-Θράκης στο ΑΕΠ της χώρας συνολικά είναι πολύ μεγαλύτερο (€2,7 δισεκ.)

Ανατολική Μακεδονία-Θράκη
Επίδραση στην παραγωγή προϊόντος (ΑΕΠ)

Συνολική επίδραση μεταποίησης στην απασχόληση: 41.000 θέσεις εργασίας (ΙΠΑ) στην Ανατ. Μακεδονία-Θράκη

Ανατολική Μακεδονία-Θράκη Επίδραση στην απασχόληση

ΣΥΝΕΠΩΣ...

- Άνοδος απασχόλησης και δημιουργία νέων θέσεων
 - Αλλά με βελτίωση των όρων αποδοτικότητας
 - Με καλές αμοιβές
- Καινοτομία και εξωστρέφεια
 - Αλλά με επένδυση στην εκπαίδευση και στο ανθρώπινο δυναμικό
- Συμμετοχή σε παγκόσμιες αλυσίδες αξίας
 - Με όρους καινοτομίες και όχι ως φθηνοί παραγωγοί
- Διασύνδεση με τοπικά και υπερτοπικά οικοσυστήματα
 - Οικονομίες κλίμακας, clustering

Ευχαριστώ πολύ

Άγγελος Τσακανίκας

Για την επικοινωνία:

atsakanikas@iobe.gr;

atsaka@central.ntua.gr